

Novi grobovi

DRAGICA MANDICH

Včeraj zjutraj ob 12:25 je preminila v Glenville bolnišnici Dragica Mandich, rojena Penovich, stara 38 let. Stanovale, je na 14903 Hale Ave. Rojena je bila v Clevelandu ter je bila rodom Srbkinja. Bila je članica društva Waterloo Grove št. 110 WC in društva Woodrow Wilson št. 22 "Jedinstvo". Tu zapuša žalujčega soproga Steve, doma iz sela Jabukovac na Hrvatskem, sina George, star 5-70. Mrs. Julia Lončar in brata Robert ter brata Steve v Calimesa, Cal. Pogreb se bo vršil v sredo popoldne ob eni uri iz Svetkovega pogrebnega zavoda na 478 E. 152 St. v cerkev sv. Save na E. 36 St. ob 2. uri in nato na rusko pokopališče.

MARY TOMASICH

Premila je Mary Tomasich, stara 72 let. Stanovale je na 6409 Utica Ave. Doma je bila iz fare Lipnik na Hrvatskem, odkoder je prišla v Ameriko leta 1926. Tukaj zapuša dva sina, Johna v Kansas City, Kans., in Pete, hčer Mrs. Rose Soptich, vnuke in pravnuko. Pogreb se bo vršil iz Golubovega pogrebnega zavoda na E. 47 St. in Superior Ave.

MARY ZAKRAJSEK

Po dolgi bolezni je v petek zjutraj preminila v Mestni bolnišnici Mary Zakrajsek, sam-ska, stara 72 let. Stanovale je na 2507 E. 22 St. V Ameriki se je nahajala 27 let. Tukaj zapuša dve sestre Mrs. Frances Leskovec in Mrs. Angelo Praznik ter več sorodnikov. Pogreb se je vršil danes zjutraj iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

Domače vesti

Zaroka

Mr. in Mrs. John Trček, lastnika Gaiety Bar Inn na 16701 Waterloo Rd., naznanjata, da sta se zaročila njih hčerka Josephine V. Tercek in Mr. John Zaman ml., sin poznanih Mr. in Mrs. John Zaman, 486 E. 149 St. Mr. Zaman še služi pri mornarici in se sedaj nahaja na 50-dnevem dopustu. Bilo srečno!

Nova trgovina

Zadnjo soboto sta otvorila novo trgovino z železnino William Hraster in Frank Suopis. Trgovina se nahaja na 7502 St. Clair Ave. ter jo bosta vodila pod imenom Parker Hardware. V zalogi bosta vedno imela prvovrstno blago v železnini ter razne hišne predmete in električne pripomočke. Priporočata se javnosti za naklonjenost.

Klub "Ljubljana"

Jutri večer ob osmih se bo vršila redna seja kluba "Ljubljana" v navadnih prostorih Slovenskega društvenega doma na Recher Ave. Vabi se članstvo na obilno udeležbo.

Pismo iz domovine

V našem uradu imamo pismo za Apolonijo Cvelbar, rojeno Klobučar, ter je od Silvestra Klobučar iz Trbovlja.

V zadnje slovo

Članice društva Waterloo Grove št. 110 WC so prošene, da se jutri večer ob 7:30 uri snidejo v Svetkovem pogrebem zavodu na 478 E. 152 St., da izkažejo zadnjo, čast umrli članici Dragici Mandich.

V bližini Trsta prišlo do oboroženih spopadov

Prebivalci Vence nočejo zavezniške policije v vasi

VENCA, Julijska krajina, 23. marca — (Poroča Edgar Clark) — V golih in kamenitih gorah severno od Trsta je malo selo Venca postalo eno od najbolj spornih točk ob novi meji med Italijo in Jugoslavijo.

Odkar se je vojna končala, so se jugoslovanske čete in anglo-ameriške divizije vsak dan gledale čez mejo, toda skoro ničesar se ni zgodilo.

Preteklega tedna pa je okrog 200 Slovencev, prebivalcev tega planinskega predela, ki so bili oboroženi z zastarelimi strojnimi puškami, stopilo v borbo proti zavezniški policijski sili za Venco.

Vas šteje tri hiše in 14 prebivalcev.

V dveh dneh borbe so Slovenci izgubili enega člana in istotako tudi policija, v kateri se večinoma nahajajo Italijani.

Do spopadov je prišlo, ker se vas Venca nahaja na meji. Dve uri sem hodil okrog te male vasi, ne da bi jo bil opazil. Toda za tri družine je ta vas njihov dom. Dve družini sta italijanski, dočim je neki France Gasparini, ki ima ženo in štiri otroke, Slovence.

Tudi z 500 sežnjem širokim pasom se ne bo moglo preprečiti, da ne bi italijanska polja prišla pod Jugoslavijo, slovenska polja Gasparinija pa pod Italijo. Mešana italijansko-jugoslovanska komisija ni mogla doseči nobenega sporazuma in se pričakuje, da se bo zopet povrnila.

Truman ukazal "čistko" vseh delavcev pri federalni vladi, katerih "lojalnost" je v dvomu

WASHINGTON, 22. marca — Predsednik Truman je nocoj ukazal "čistko" vseh vladnih uslužbencev, o katerih se ugotovi, da obstajajo utemeljeni sumi glede njihove "lojalnosti." Ukazal je, naj se takoj začne s preiskavo glede lojalnosti vsakega, ki bo vložil prošnjo za službo v izvršnih oddelkih in uradih brez razlike.

Vsi uradi bodo morali izročiti seznam svojih uslužbencev federalnemu preiskovalnemu uradu, ki bo preiskal "lojalnost" dotičnih uslužbencev.

Justični tajnik Clark je dobil povelje, naj sestavi seznam vseh "prevratnih organizacij." Ako se glede katerega uslužbenca dokaže, da je član ali pa simpatiziratelj istih, bo to dovolj močan razlog, da se ga proglasi za "ne-lojalnega."

Čistke se bodo morale vršiti natančno in strogo

Na črni listi se nahajajo "totalitarske, fašistične, komunistične in prevratne grupe, ki zagovarjajo nasilje ali pa se poslužujejo nasilja, da odvzamejo posameznikom njihove ustavne pravice, ter nameravajo spremeniti obliko vlade z neustavnimi sredstvi."

"Ukaz pa se ne nanaša na pravne ali zakonodajne oddelke vlade," je rekel neki uradnik. Z njimi tudi ne bo izvršena sprememba glede sedanjih varnostnih mer v armadi.

Da se olajša delo poverjenic v službi za civilno službo in FBI, se

Jedila v šolah se bodo podražila

Iz Columbusa se poroča, da je te dni potekla posebna podpora, katero je doslej nudila federalna vlada javnim šolam v Ohiju, da se je mladini moglo servirati cenena jedila. Za dobo od lanskega septembra do konca junija je bila določena vsota \$1,750,000, ki pa je bila pred par dnevi že izčrpana, vsled česar bodo javne šole prisiljene uvesti drastično zvišanje cen v šolskih jedilnicah. Računa se, da se cene utesnejo povečati za kakih 30 odstotkov.

Vsota, ki je bila določena v to svrhu, je bila hitreje porabljena, kakor se je pričakovalo, radi rastočih cen živilom in pa radi povečanega števila šol, ki so zaprosila za podporo. Od nove situacije bodo prizadete vse šole v širnem Clevelandu.

Pobiranje asesmenta

Tajniki društev, katere zborujejo v Slovenskem domu na Holmes Ave., bodo pobirali članski asesment danes 24. in jutri 25. marca.

Jutri večer se bo pobiralo asesment v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

BRIHTEN ANGLEŽ IMA RECEPT. KAKO DOBITI NOV KREDIT V AMERIKI

LONDON, 22. marca. — Dnevnik "Daily Mirror" je včeraj priobčil pismo nekega učitelja, v katerem svetuje, kaj bi morala Anglija napraviti, da bo dobila novo posojilo v Ameriki. Anglija ima hvalabogu neka j komunistov, katere naj bi vlada poslala v severno škotsko in jih opremila z vsem, kar je treba, da začno "gerilski biznes." "Ostalo je lahko," pravi pismo. "Potem se enostavno obrnemo na Zedinjene države za ekonomsko pomoč."

Uporniška postojanka v Paragvaju šteje že 10,000 mož

RIO DE JANEIRO, 23. marca — Brazilski dopisnik je javil iz Concepcion, da ta uporniška postojanka šteje že 10,000 mož in da je general Rafael Franco zbežal iz ujetništva, v katerem so ga držale vladne čete. Franco je po prihodu v Concepcion prevzel poveljstvo nad uporniški silami.

David Nasser in Jean Manzoni, ki zastopata največje tiskovno grupo v Braziliji, sta izjavila v "Daíros Associados," da so se uporniški voditelji obvezali, da bodo podpirali pan-ameriško sodelovanje v slučaju, da se upor uspešno zaključi.

Polkovnik Fabian Zaldivar Villagra, ki se je posebno odlikoval v vojni proti Boliviji, je izročil poveljstvo uporniških sil Francu, in ob tej priliki izjavil, da ima revolta značaj osvobodjenja, ne pa zatiranja.

"Mi želimo ovreči diktatorsko vlado, ponovno vzpostaviti ugled armade, osvoboditi politične jetnike in jamčiti politično svobodo vsem strankam," je izjavil Villagra. Zanikal je obtem tudi obtožbe, da uporniki sprejemajo orožje iz tujemstva.

Vladne čete doživle poraz pri San Pedru

BUENOS AIRES, 23. marca — Neki poročevalci za argentinski časopis "Critica at Posadas," je danes poslal nepotrjeno vest, da so paragvajski uporniki porazili vladne čete v borbah, ki so se vršile v predmestju pristaniškega mesta San Pedro, 95 milj severno od paragvajske prestolnice Asuncion.

Taksi monopol slabo služi Clevelandu

Odkar obstoji v Clevelandu monopol glede avtotaksi postrežbe (imamo namreč samo Yellow Cab Co.), so profiti monopolistične družbe jako poskočili, postrežba pa je slabša kot kdaj prej. Danes je na mestnih ulicah samo 511 taksijev, oziroma 93 manj kot pred 13 leti, ko je imelo mesto manj prebivalcev, kar pomeni, da pride na vsakih 1,500 prebivalcev samo en taksi.

Boljšo postrežbo imajo v tem oziru vsa druga ameriška mesta. Baltimore ima en taksi za vsakih 730 prebivalcev, San Francisco za vsakih 752 prebivalcev, Detroit pa za vsakih 1,200 prebivalcev. Taksi monopol v Clevelandu obstoji od leta 1934, ko sta se združili Yellow Cab Co. in Zone Cab Co. in formirali eno korporacijo.

Hoover zahteva, da se nemška industrija "osvobodí"

"Strah pred invazijo" kot opravičilo za posojilo Grčiji

WASHINGTON, 23. marca — Baje je bil strah, da ne bi prišlo do mednarodnih zapletljajev, v katerih bi bile vmešane angleške čete, bil edini razlog, da Albanija, Jugoslavija in Bolgarija niso izvršile invazije Grčije. Gornje trditve so obelodanjene skupaj z nekim "tajnim dokumentom" pred odborom za zunanje zadeve, ki razmotriva o predlogu Trumana za 400 milijonsko pomoč Grčiji in Turčiji.

V vladnem poročilu, ki ima namen, da podpre Trumanovo politiko v Grčiji in Turčiji, je rečeno, da levičarske grupe v Grčiji nameravajo postaviti na oblast "komunistični režim brez ozira na voljo naroda."

Poročilo pravi, da je prisotnost angleških čet v Grčiji bila le "psihološkega značaja," in da te čete niso sodelovale v borbah, ki so jih vladne čete vodile proti gerilcem. Prisotnost angleških čet v Grčiji se opravičuje s trditvami, da je verjetno to bila edina ovira, da niso albanska, jugoslovanska in bolgarska vlada podvezle agresivnih dejanj proti Grčiji.

Baje imajo vse tri države teritorialne aspiracije v Grčiji.

Kar se tiče pomoči Turčiji, je rečeno, da se ta dežela nahaja v "zelo težkem položaju" zaradi sporov s Sovjetsko zvezo glede Dardanel. V poročilu je nadalje omenjeno, da moskovski radio stalno napada "fašistični režim v Turčiji."

Zedinjene države pripravljene na koncesije glede Soluna

V poročilu se zagovarjajo meje Grčije od leta 1919, toda Zedinjene države so pripravljene, da podprejo grške zahteve po albanskem ozemlju v severnem Epiru. Istotako so Zedinjene države naklonjene ideji, da se ustanovi svobodno zono pristanišča Soluna pod suvereniteto Grčije, s katero bi Jugoslavija in Bolgarija dobili prost izhod na Egejsko morje.

V poročilu je rečeno, da gerilske sile štejejo okrog 13,000 mož, dočim grška komunistična stranka šteje od 75 do 200 tisoč članov. Poročilo trdi tudi, da so člani "tolp" večinoma Grki, toda da so mnogi bili vežbani izven Grčije.

Administrativni voditelji urgirajo takojšnjo kongresno resolucijo, ki bi odobrila ustanovljenje nujnega Reconstruction in Finance Corporation posojila, ker je očitno, da končna odločitev glede "vprašanja pomoči" ne bo dosežena pred 31. marcom, ko se bodo angleške čete umaknile iz Grčije.

Barvarji in telefonski delavci pred stavko

AFL unija barvarjev v Clevelandu je sklenila, da 7. aprila odide na stavko, ako se do tedaj ne doseže zadovoljivega sporazuma s kontraktorji. Istočasno je tudi unija telefonskih delavcev, ki je že prej določila 7. aprila kot datum za začetek stavke, odglasovala, da se stavka odredi kot določeno, ako pogajanja med tem ne prinesejo soglasja med unijo in Ohio Bell Telephone Co.

Trdi, da je to edini način, ako si hoče Amerika prihraniti stroške za vzdrževanje relifa v Nemčiji

WASHINGTON, 23. marca — Bivši predsednik Herbert Hoover, ki se je nedavno vrnil iz preiskovalne ture v Evropi, na katero ga je poslal predsednik Truman, je danes urgiral popolno "osvoboditev" nemške industrije, rekoč, da je to edini način, da se omogoči izvozna trgovina Nemčije, olajša Ameriki relifno breme in pospeši "gospodarsko okrevanje Evrope."

Hoover predlaga, da se nemška industrija osvobodí tujega lastništva, da pa ostane pod kontrolo; da se neha odstranjevanje in uničevanje nemških industrij z izjemo onih, ki so bile direktno rabljene za produkcijo orožja, in da Porurje in Porenje še nadalje ostaneta sestaven del Nemčije.

Hoover je v tretjem poročilu predsedniku Trumanu glede svoje ekonomske misije v Nemčiji in Avstriji izjavil, da se produktivnost Evrope ne more obnoviti brez obnove Nemčije.

Naperja obtožbe proti Rusiji in Franciji

Proti Rusiji in Franciji je Hoover naperil obtožbo, da sta ustvarili nekatere izmed potežkoč, ki zavirajo okrevanje nemškega gospodarstva, češ, da nista izpolnili določb poudamskega sporazuma za ekonomsko spojitve štirih zavezniških okupacijskih zon v Nemčiji.

Hoover med ostalim pravi, da Amerika in Anglija potom relifa v Nemčiji plačujeta vojno odškodnino Rusiji in Franciji.

Molotov priporoča svobodo in demokracijo za Nemce

LONDON, 22. marca. — Moskovski radio je danes javil, da je zunanji minister Molotov na konferenci velikih štirih pripočel formiranje centralne vlade v Nemčiji na temelju ustave, katero bi odobrilo ljudstvo, z direktno voljenim predsednikom in zakonodajno, sestaječo iz dveh zbornic.

Molotov je dalje priporočal, da dobi Nemčija federativno obliko vlade, svobodo govora, veroizpovedi in zborovanja, ter tajne volitve.

Francoski zunanji minister Bidault je napadel predloge ostalih treh članov velike četvorice za vzpostavitev provizorične nemške vlade kot "preuravnene" in rekel, da bo Francija odločno proti vsakemu predlogu, ki bi Nemčiji v bližnji bodočnosti dal samoupravo.

Dve leti in pol star deček utonil v bajerju

Ko je družina Walterja Hughes v petek prišla na obisk k družini Alberta Ainsworth na 13817 Lake Shore Drive v Bratenahlu, se je dve leti in pol stari Dickie Hughes šel igrat v bližino bajerja v ozadju Ainsworthovega doma. Ko je Mrs. Hughes pogledala skozi okno, je opazila, da na površini bajerja plava sinčkova obleka. Hitela je ven in otroka potegnila iz vode. Poklican je bil rešilni oddelk policije, ki se je skoro dve uri trudil, da bi dečka spravil k življenju, ampak ves trud je bil zaman. Družina Hughes stanuje na 3422 Lowndes Rd. v Cleveland Heights.

Ramadier dobil podporo komunistov in rešil krizo

PARIZ, 22. marca. — Francoski premier Paul Ramadier je za enkrat rešil vladno krizo, ko je dobil delno podporo komunistov v zahtevi za kredit v znesku \$283,400,000 za nadaljevanje vojaških operacij proti Viet Namu v Indokini.

Parlament je z 411 glasovi proti 0 odobril Ramadierjevo politiko, toda zanjo so od strani komunistov volili edino komunistični ministri, dočim so se komunistični poslanci vzdržali glasovanja. Na ta način je Ramadier dobil formalno podporo, toda istočasno so komunisti ohranili svoje opozicijsko stališče glede vladne politike v Indokini. Izgleda, da je prišlo do takšne rešitve politične krize v Franciji edino iz razloga, da se obdrži koalicijsko vladno Ramadierja in da se nudi enotno podporo francoskemu zunanjemu ministru pri njegovih razgovorih na konferenci v Moskvi.

Stavka v industriji kavčuka odvrnjena

Pogajanja med CIO unijo delavcev v industriji kavčuka in zastopniki štirih velikih korporacij, ki producirajo kavčuk, so se snoči v Clevelandu uspešno zaključila s sporazumom, glasom katerega bodo delavci dobili 11½ centa poviška plače na uro.

Konferenca je rešila tudi ostala sporna vprašanja in s tem odvrnila pretečo stavko 100,000 delavcev v 20 državah, ki se je imela začeti danes. Sklenjen sporazum je veljaven za nazaj, oziroma od 2. februarja dalje.

Najdaljša stavka v Zd. državah končana

MILWAUKEE, 23. marca — Stavka delavcev v tovarni Allis-Chalmers, ki je bila ena najbolj burnih v zgodovini dežele ter je trajala 328 dni, se je danes končala, ko so člani CIO-UAW unijske glasovali, da se vrnejo na delo brez kontrakta.

Sklep pomeni, da je nastopilo "premirje," ne pa mir, kajti unija in družba sta podala v javnost izjave, v katerih pravita, da se bo "borba nadaljevala."

Umrla, ko je šla po poročno dovoljenje

V vzpenjači na okrajni sodnji, kamor je šla, da dobi poročno dovoljenje, se je v petek onesvestila 60-letna Mrs. Anna MacArthur iz 1419 W. 57 St. in je bila proglašena mrtvim, ko so jo pripeljali v Charity bolnišnico. Z njo je bil 67-letni Walter Sweet, "border" na njenem domu, s katerim se je nameravala poročiti ta teden.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
2231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):
For One Year—(Za celo leto) \$7.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Cleveland, Kanadi in Mehiki):
For One Year—(Za celo leto) \$8.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske dražve):
For One Year—(Za celo leto) \$9.00
For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

George Baker (O. N. A.):

ZAČETEK MOSKOVSE KONFERENCE

Po koncu prvega tedna razprav med zunanjimi ministri, ki so se sestali v Moskvi, si vsako prizadeva, da omeni rezultate za bodoči razvoj in izgled konferencie. Ako upoštevamo le dnevni red konferencie, je treba priznati, da je bilo malo doseženega, toda v družabnem pogledu je stvar čisto drugačna.

Se nobena izmed povojnih mednarodnih konferenc ni bila tako uspešna in prijetna kar se tiče osebnih odnošajev med delegacijami. Prav posebno prijazen je sovjetski zunanji minister Molotov—on in britanski zunanji minister Bevin se prijateljsko pozdravita kadarkoli se srečata.

Ko je ameriški zunanji minister George Marshall prečital svojo razpravo o pojmu demokracije, je izjavil minister Molotov, da je s tem vnesel v debato nekaj prav zanimivih predlogov in zamislov. Seveda, sovjetska delegacija bo imela k stvari pripomniti svoje kadar pride čas za to, toda v bistvu je bilo več priznanja kot nepovoljne kritike.

Morda najbolj značilne za ta sestanek državnikov velikih sil pa so njihove šale. Najbolj se na tem polju odlikujeta angleški zunanji minister Bevin in ruski zunanji minister Molotov. Toda pomisliti je treba tudi na težave, s katerimi je povezana izmenjava šal med tema dvema gospodoma! Treba je precej časa, da vidiš, kako je šala uspešna.

V enem primeru je naneslo, da je minister Bevin napravil opazko, za katere razumevanje je potrebno znanje igre "cricket." Dejal je, da na tej konferenci igrajo za čas. Pri tekamah "cricket-a" je treba končati igro ob določenem času, in včasih nanesejo razmere v igri, da zavlačuje moštvo, ki igra, potek igre, v cilju da pridobi toliko časa, da se igra konča neodločeno.

Nekaj minut po tej pripombi, ki je bila Molotovu prevedena, se je ruski zunanji minister glasno zasmeljal in odgovoril nekaj v ruščini. Nekako tri minute pozneje je zvedel minister Bevin, da je dejal Molotov o njegovi opazki, da je globoka. Nakar so sledili prijateljski nasmeški in geste, predno se je seja nadaljevala.

Ruski zunanji minister Molotov je tudi napravil opazko, ki je vzbudila pozornost, katere pa oni, ki štejejo šale in računajoč, kdo se je najbolj odrezal, ne upoštevajo. Po mojem mnenju pa bi bilo umestno, da se je vsteje.

Minister Bevin je bil ravnokar objasnjal, da drže Angleži večino svojih nemških vojni ujetnikov v odredih, katerim je poverjeno čiščenje nemških min na ozemlju angleške okupacijske zone. Do tega je prišlo v teku debate o vojnih ujetnikih in nerazpuščenih nemških vojaških oddelkih. Sovjetski zunanji minister Molotov je nato dejal, da je po njegovem mnenju ta zaposlitev nemških vojni ujetnikov popolnoma v redu in hvalevredna, a je dostavil, da je presenetljivo, da je izmed vseh štirih okupacijskih zon angleška zona edina, v kateri je še vedno najti nemških min.

Večina opazovalcev pripisuje prijetne družabne stike na tej konferenci največ drušku gostoljubnosti. Na tej konferenci štirih velesil se prvič dogaja, da se sovjetski delegati mešajo z onimi iz drugih dežel pri jedi in pijači, čim so seje prekinjene. Na prvi dan konference se je celo pripetilo, da je minister Molotov povabil vse navzoče na kozarec vina.

Toda zdaj, ko se pričinja drugi teden konference, ko prihajajo na razpravo vprašanja največje važnosti, je malo verjetno, da bo vprašanje družabnih stikov in ozračja še dalje igralo tako veliko vlogo. V ponedeljek se začne razprava o reparacijskih plačilih Nemčije. Zunanji ministri bodo morali podati izjave tudi glede drugih zadev gospodarskega značaja.

To in pa vprašanje politične organizacije Nemčije je pač jedro tega mednarodnega sestanka. Mnoge osebnosti, ki se zdaj nahajajo v Moskvi, sodi, da je prav verjetno, da se bo že v teku prihodnjih par dni pokazalo, kaj bo s to konferenco. In s tem se bo najbrže odločila tudi usoda vsega sveta.

HENRY A. WALLACE ODGOVARJA PREDSEDNIKU TRUMANU

"TRUMAN NE MORE USTAVITI POLETA MNOŽIC KOT NE MORE USTAVITI SONČNEGA ZAHODA!"

Henry A. Wallace je dne 13. marca obsodil v svojem govoru stališče predsednika Trumana in podčrtal, da njegovo stališče vodi do vojne in v "stoletje strahu." Njegov govor se glasi:

"Včeraj dne 12. marca 1947 se je zaznamovala obratna točka v zgodovini Amerike. Prijatelji Amerikanci, ni grška kriza, kateri stojimo nasproti, ampak je to kriza ameriškega duha.

"To, česar sem se jaz bal, ko sem pisal predsedniku Trumanu v juliju mesecu, se je zgrnilo nad nas. Samo ameriško ljudstvo ni popolnoma vzbujeno in v takojšnjo akcijo more preprečiti katastrofo.

"Včeraj je predsednik Truman v imenu demokracije in humanitarnosti predložil vojaški posojevalni program, v katerem je predlagal \$400,000,000 posojila Grčiji in Turčiji, kot predplačilo na neobvezne izdatke, ki imajo cilj zaustaviti komunistično razširjanje.

"On je predlagal v resnici to, da Amerika straži vse meje Sovjetske zveze. Ga ni za nas režima, ki bi bil preveč reakcionaren samo, da stoji na potu ruskemu razširjanju. Ni tako zakatne države, da ne bi nam prav prišla za prostor kontesta, kateri se lahko razširi in postane svetovna vojna.

"Predsednik Truman kliče na akcijo pobijati krizo. Kakšna je ta kriza, da je bilo potrebno Trumanu hiteti na 'Capitol Hill,' kakor da je nas nenadoma zadel 'Pearl Harbor'?"

"Koliko bo še teh Pearl Harborjev? Kako se morejo videti naprej? Koliko nas bodo stali?"

"Predsednik Truman pravi, da je narod Grčije brez domov, da je lačen in raztrgan vsled izgub v vojni. Mi vsi vemo to. Ni samo grški narod, kateri trpi vsled vojne, ampak trpi tudi narod vse Evrope, Rusije, Kitajske in narod še več dežel.

Zakaj je UNERRA umrla?

"Amerikanci se strinjamo s Trumanom, da moramo pomagati ljudstvu, s katerim smo se borili ramo ob ramo. Amerikanci vprašajo: 'Ako je pomoč narodom sveta naš cilj, zakaj je potem predsednik in kongres pustil umreti UNERRA? Čemu se ne ganemo in ne pomagamo milijonom haroda brez domov?'"

"Čemu govorimo samo o \$400,000,000, ko je potreba dosti večja? Zakaj se \$1500,000,000 \$400,000,000 daje Turčiji, ki ni bila naš zaveznik in katere ni v nobeni potrebi za hrano ali druge potrebščine?"

"Mi vsi se strinjamo s predsednikom Trumanom, da je svoboda najdragocenejši cilj človeštva in da se jo mora pomagati negovati v vseh deželah. Ti sami Amerikanci vprašajo: 'Kako pomoč, ki se daje nedemokraciji vladi Grčije in Turčije pomagati idejam svobode?'"

"Turčija je država, ki se je borila proti nam, v prvi svetovni vojni in katere je v zadnji vojni odklonila pomagati Združenim narodom. Turčija je debelila sebe s tem, da je nudila Nemčiji in zaveznikom važne zaloge kromar, kateri od teh je dražje plačal. Od te trgovine si je nakopičila zlato rezervno za četrtilijarde dolarjev.

"Turška nevtralnost je podaljšala vojno za več mesecev in je bila zatočišče za nacistične voditelje ob koncu vojne. Največja neumnost je danes trditi, da je turška vlada demokracična.

"Turški viri izjavljajo, da se

bo rabilo \$150,000,000, katero vsoto predsednik Truman predlaga dati Turčiji, za vzdrževanje njene armade, okrog 1,000,000 mož—kar je toliko, kot če bi Združene države vzdrževale 7,000,000 mož.

"V kakšnem smislu je to armada svobode? Mnogo zavezniških divizij je bilo v vojnem času navezanih na to armado, ker nismo vedeli, na katero stran se bo prav ta armada obrnila in proti komu se bo borila.

"Vsakdo običuje grško ljudstvo, ki se je tako junaško borilo na naši strani in nujno rabi ekonomično pomoč. Jaz sem strogo za ekonomsko pomoč Grčiji. Kot tajnik trgovine sem bil za grško posojilo za v te svrhe, ko je bila večina administracije proti takemu posojilu.

"Ampak predsednik Truman je prav jasno povedal, da se bo zelo malo od teh \$250,000,000 rabilo za ekonomično pomoč in obnovo. To je vojaška podpora, da se nadaljuje z uničevanjem opozicije. Največja nespamet je reči, da je sedanja grška vlada demokracična. Tri tedne nazaj je naš državni tajnik George C. Marshall obsodil v mnogih pogledih to vlado.

"On je hotel politično amnestijo, resnično in večjo enotnost in še mnogo drugih reform v tej vladi kot pogoj za ameriško pomoč Grčiji. Zakaj je predsednik zavrgel pogoje svojega državnega tajnika?"

"Predsednik zahteva od Grčije samo to, da ameriško civilno in vojaško osebje nadzoruje uporabo ameriške pomoči. Kaj imajo aktivnosti ameriškega vojaškega osebja za opraviti z mirno obnovo v Grčiji?"

"Pred enim letom v Fultonu, Missouri je Winston Churchill klical na diplomatično ofenzivo proti Sovjetski Rusiji. Z dovoljenjem za ta govor nas je Truman zavozil v smer borbe proti Rusiji z britanskimi sredstvi. To stališče se je pokazalo tako bankrotirano, da ga Britanija ne more dalje vzdrževati.

"Sedaj predsednik Truman predlaga, da mi prevzamemo brezupno britansko podvzetje. Danes se zahteva od Amerikancev podpreti vlado Grčije in Turčije. Jutri se bo od nas zahtevalo, da podpremo vlado Kitajske in Argentine.

"Jaz naglašam, da je ta smer popolnoma zaman. Nobenega ljudstva se ne more kupiti.

"Amerika si ne more privoščiti z zapravljanjem milijarde in milijarde dolarjev za neproduktivne namene. Svet je lačen in ne gotov, nesiguren in ljudstva vseh dežel zahtevajo premembe. In pri teh zahtevah jih ameriška posojila za vojaške svrhe ne bodo ustavila.

F. D. R. izdan

"Predsednik Truman ne more preprečiti spremembe na svetu, kot ne more ustaviti morske plime ali sončnega zahoda, ampak bo enkrat Amerika stala na poti tem spremembam—smo izgovorjeni. Amerika bo postala najbolj osovražena dežela na svetu.

"Rusija je mogoče siromašna in nepripravljena na vojno, toda zna prav dobro odgovoriti na Trumanov finančni in ekonomični pritisk.

"Po celem svetu bo Sovjetska zveza in njen zaveznik—siromašno—povečalo pritisk proti nam.

"Kdo izmed nas je pripravljen naprej povedati, da bo v tej borbi ameriški dolar preživel po-

manjkanje, ki vodi v komunizem?"

"Jaz za gotovo ne želim, da se širi komunizem ali prerokujem, da bo Trumanovo stališče pomagalo razširiti komunizem v Evropi in Aziji. Nemogoče je je boriti proti nekomu z ničemer.

"Ko Truman nudi brezpogojno pomoč grškemu kralju Juriju, deluje kot najboljši trgovec, ki ga je komunizem kdaj imel.

"Z predlogom te vratolomne avanture, Truman slepari visoke tradicije Amerike in vodstvo velikega Amerikanca, katerega je nasledil.

"Ker je prišel njegov govor dva dni po otvoritvi konference v Moskvi, je predsednik Truman podkopal poslanstvo generala Marshalla pri sodelovanju z Veliko Britanijo in Rusijo, katere prav sedaj pišejo mir.

"Združeni narodi, naše veliko upanje za trajen mir temelji na nadaljnjem sodelovanju teh narodov, ki se bo pa resno oslabilo, ako bo Amerika sledila pot, ki jo Truman priporoča.

"Anketna komisija je sedaj v Grčiji, katere preiskuje ogroženje grške varnosti. Ako je Grčija v nevarnosti, naj nam organizacija Združenih narodov poroča dejstva in priporoči akcijo. Amerika bo storila, kar bodo Združeni narodi priporočili. Zakaj bi predsednik Truman moral podsekati ta njihov nastop?"

Živčna vojna

"Kako mi moremo voditi živčno vojno proti Rusiji in obenem pričakovati, da bo ona vzel v dobro veri naše predloge Združenim narodom v pogledu atomske energije? Ko predsednik Truman razglašajo po širokem svetu spor med Vzhodom in Zahodom on pravi sovjetskim voditeljem, da se pripravljamo na vojno.

"Toda bodo oni odgovorili z merami, da okrepe njihove položaje za slučaj, če izbruhne vojna. Potem bo možnost, da se ohrani svetovni mir, prešla iz rok navadnih ljudi vsespovsod, kjerkoli se želi mir in ne bo svoboda, ki bo zmagovalka v tej borbi.

"Psihologičnim in duševnim pripravam na vojno, bodo sledile finančne priprave. Civilne svobodščine bodo prikrajšane, življenjski standard bo prisiljen navzdol. Družine bodo razdvojene ena proti drugi. Nobene veljave, za katero mi mislimo, da se je vredno boriti zanjo, ne bo varna.

Hipokritični apel

"Večina Amerikancev je v strahu, da bo akcija predlagana po Trumanu vodila v katastrofo. Vsled tega so bili vodilni kongresniki že v naprej pripravljeni na predsednikov razglas.

"Vsled tega je bil program predstavljen, kos za kosom in ne kakor skupni program, ki si ga morejo Amerikanci ogledati, soditi in ga proučevati kot celoto.

"Nikakšen hipokritični apel na radodarnost in dostojnost Amerikancev ne bi smel biti dovoljen, da nas vleče v obveze, katerim ni videti konca.

"Amerikanci so za demokracijo in za ekonomično rekonstrukcijo. In kot eden od ameriških državljani, jaz rečem: Nikakega posojila nedemokraciji in dobro hranjeni Turčiji. Ne posojila Grčiji, dokler ne bo v Grčiji vlade, ki bo v resnici zastopala ljudstvo in da bo zagotovila Ameriko, da bo naše posojilo

uporabljeno za dobrobit grškega ljudstva.

"Ako se dovoli posojilo, predlagano po predsedniku Trumanu, bo to pripeljalo svet bližje vojni, ne dati posojilo pa ne bi prineslo miru.

"Priznavam, da je resna nevarnost za vojno v našem sedanjem brezcičnem stališču. Vsi narodi so odgovorni za to brezcično jadrnanje v vojno. Vsi narodi bi morali delati enotno za mir.

Stoletje v strahu

"Nikdo ne mara vojne. Ako bo nekega dne prišlo do vojne, bo prišlo zato, ker nismo mislili v zadostni meri, kakor je potrebno misliti na mir. Roosevelt je mislil v tej meri. On je predvideval generacije v miru in blagostanju.

"Dve leti pozneje, predsednik Truman od nas zahteva, da gledamo 'bodoče generacije v pomnjanju in vojni.' Truman poziva na stoletje strahu. Jaz pa rečem, da bi to bilo lahko stoletje uresničenja ameriških sanj.

"Sedaj je čas za en popolni program za svetovno rekonstrukcijo. Tukaj je priložnost Amerike. Narodi vseh dežel prosijo Ameriko: 'Pošljite nam pluge za naša polja namesto tankov in topov, da bi se rabili proti nam. Združeni narodi ča-

kajo pripravljeni, da opravijo delo.

"Mi moramo začeti z gospodarskim načrtom za bližnji Vzhod, ki naj bi bil financiran po mednarodni banki, podprti po Združenih narodih. Dolarji, ki bi se na ta način potrošili, bi bili dani za izdelavo blaga in bi prišli nazaj k nam na tisoče različnih načinov.

"Naš program bi temeljil na uslugi namesto na prežvelem imperializmu in politični sili. Temeljni zakon življenja je, da ideja moči sloni na zatiranju.

"Način, kako obvladati komunizem je, kakor je rekel William James: 'Zamenjati silo z višjim učinkom.'

"V drugih besedah, mi moramo čati navadnemu človeku vsepovsod na svetu nekaj boljšega kot komunizem in jaz mislim, da mi imamo nekaj boljšega kot komunizem v Ameriki.

"Toda predsednik Truman ni govoril za ameriške ideale. Vsled tega je vrsta na ameriškem ljudstvu, da govori.

"Preprost razum zastoduje za vse nas, da spoznamo, da pomanjkanje militarizma nikoli ne prinese miru. Potrebno nam je poguma, da bomo izdelali program, ki bo prinesel trajni mir. Pogum in razsodnost sta vrline, kar je naredilo Ameriko stoječo na visoki stopnji.

"Ohranimo te vrline sedaj!"

Ameriški časnikarji v Moskvi so osupli nad stvarnostjo poročil v sovjetskih listih

MOSKVA, 22. marca.—Ameriški časnikarji, ki se nahajajo v Moskvi, da poročajo o poteku konference zunanjih ministrov, so zelo presenečeni z kakšnim razumevanjem in objektivnostjo sovjetski časopisi poročajo o poteku konference ministrov za zunanje zadeve.

Mnogi ameriški časnikarji so prišli v Moskvo z vtisom, da so poročila v sovjetskem tisku večinoma napadi na "kapitalistični tisk" in razne polemike. Toda prepričali so se, a sovjetski časopisi podajajo pravilno in večkrat dobesedno vsebino vsega, kar se dogaja na sejah konference.

Sovjetski časopisi se v toliko

razlikujejo od ameriških, da ne priobčajo najbolj važnih stvari na prvi strani, temveč po kronološkem redu (kakor dogodki sledijo eden drugemu).

Kakor ameriški časopisi polagajo posebno pozornost izjavam državnega tajnika Georgea Marshalla, angleškim izjavam Ernesta Bevin, tako seveda tudi sovjetski tisk podaja najbolj obsežna poročila o izjavah sovjetskega zunanjega ministra Molotova.

Toda navzlic temu so sovjetski časopisi bodisi priobčili polno besedilo mnogih Marshallovih izjav, ali pa podali v precej obširnih izrpkih.

Tudi južno-ameriške države bodo spodbijale nevarnost komunizma z dolarji

RIO DE JANEIRO, Brazilija, 22. marca.—(Poroča Ernie Hill)—Če bo kongres odobril Trumanova priporočila, da se v Grčiji in Turčiji spodbija komunistično nevarnost, je pričakovati, da bo v južno-ameriških državah izbruhnila vsakih 15 minut ena takšna "komunistična kriza", pravijo nekateri cihni opazovalci.

Ce ne bo na razpolago zadosti komunistov, jih pa bo kdo izdeloval kar na debelo. Južna Amerika se ni počutila dobro odkar je prenehala lend-lease. Zato so sodi denarja iz Washingtonu za spodbijanje "komunistične nevarnosti", prav to, kar so nekatere države pričakovale.

Potreba, da Zedinjene države prevzamejo angleške obveznosti v Grčiji in Turčiji, je tu pravilno tolmačena. Ta ideja, kar smatrajo v južni Ameriki, ni tako napačna. Tu se smatra, da bi pa to ne smelo biti omejeno samo na Evropo.

Poročila, da Iran, Sirija, Libanon, Madžarski in Palestina, že razmotrivajo možnosti, da dobijo posojila, v svrhu spodbijanja "komunistične nevarnosti", dokazujejo, da obstoja nepretrgana zveza v mišljenju. Tudi v južni Ameriki mnogi državni uradniki čutijo, da bi jim finančna pomoč, ki bi jo plačale Zedinjene države, dala spodbudo, da kot ponoreli stopijo v borbo proti "komunizmu".

Katera od južno-ameriških držav bo prevzela v tej zadevi

vodstvo, še ni znano. Komunistični pokreti se nahajajo v Kolumbiji, Peru, Braziliji, Mehiki, Ecuatoru in v Čile. Nekatere južno-ameriške države imajo bolj slabe komunistične stranke, toda so pripravljene, da jih ojačajo, če se bo dalo na ta račun iztisniti nekaj denarja.

Nekatere države, kot pravijo obveščeni krogi, so pripravljene, da sprejmejo pomoč tudi v vojnem materialu (brez obveze povračila, seveda) kot so letala, strojne puške, municija in puške, če se Zedinjene države resno spuščaj v ta "business". Nekatere države pa bi najrajši dobile denar.

GRŠKE VLADNE ČETE PRIČELE Z OFENZIVO

ATENE, 21. marca.—Poročila iz Larisa pravijo, da je 15. grška divizija, podprta z artilerijo in letalstvom, prišla z velikim ofenzivo proti gerilcem, in sicer pri Grammosu, v bližini albanske meje.

Letala so s strojnimi puškami napadala gerilce in jim kot prvi poročilo, povzročila težke izgube.

TURČIJA BO DOBILA AMERISKE LADJE

PLYMOUTH, 22. marca.—Štiristo in dvajset turških oficirjev in mornarjev je prispelo v Plymouth, da prevzamejo osem čistilcev min, ki so jih Zedinjene države prodale Turčiji.

Vasilj Grossman:

Nacistična klavnica v Treblinki

(Lz ruščine prevel: J. Kaučič.)

(Nadaljevanje)

Korakanje od "blagajne" do plinskih celic, je vzel vsega od 2 do 3 minute. Med divjim kričanjem gestapovcev, ki so naganjali žrtve z korobači in puškami kopiti, so se žrtve znašle pred okromnim zidanim poslopjem. Pet širokih betoniranih stopnjic je vodilo k nizkim pa zelo širokim vratom; ob obeh straneh stopnjic so bile zasajene bele cvetlice in na vrhu stali ob straneh dve vazi, tudi s cveticami. Vse okrog je vladala velika zmešnjava; povsod je bilo videti cele kupe sveže izkopane zemlje, velika parna lopata je s šumom metala s svojimi jeklenimi kleščami cele tone rumene zemlje iz jame. To ropotanje in šumenje parne lopate, katere je od jutra do večera kopala velikanske jame-grobove, se mešalo z glasnim lajanjem ducatov nemških ovčarskih psov. Po obeh straneh poslopja, v katerem so bile plinske celice, je bila ozkotirna železnica, po kateri so jetniki, v širokih jetniških hlačah potiskali pred seboj k poslopju plinskih celic male vagončke.

Široka vrata mrtveškega poslopja, so se počasi začela odpirati. Iz vrata sta se pojavila dva močna gestapovca, oborožena z golimi sabljami in stopila vsak na eno stran vrat. V tem trenutku so drugi gestapovci izpustili nad žrtve nalašč za to trenirane pse, ki so naskočile nage žrtve in trgali kose mesa raz njih. Gestapovci so začeli udrihati po kričečih ženskah, goneč jih naprej proti vratom. Znotraj glavnega vhoda so bili

zopet drugi priganjači, kateri so naganjali žrtve v posamezne plinske celice in kdor se je upiral, so ga pobili s puškinimi kopiti na tla.

Tistega trenutka, ko so naganjali žrtve v plinske celice, ni nikdar zamudil komandant treblinske klavnice, Frantz Kurt in tudi danes je prišel s svojim psom "Bari". Frantz je imel naučenega svojega psa, da je skakal na gole moške ter jih grabil za spolovila. Frantz Kurt je napravil v treblinski klavnici izvrstno karijero; prišel je sem kot navaden korporal od SS, kjer se povzpelo do precej visokega čina "unter-sturmführerja". Ta tridesetletni, veli in suhljat gestapovec, ni obvladal samo z dobro organizatorsko sposobnostjo masnega ubijanja ljudi, ampak si je domišljal, da se mešalo z glasnim lajanjem ducatov nemških ovčarskih psov. Po obeh straneh poslopja, v katerem so bile plinske celice, je bila ozkotirna železnica, po kateri so jetniki, v širokih jetniških hlačah potiskali pred seboj k poslopju plinskih celic male vagončke.

Široka vrata mrtveškega poslopja, so se počasi začela odpirati. Iz vrata sta se pojavila dva močna gestapovca, oborožena z golimi sabljami in stopila vsak na eno stran vrat. V tem trenutku so drugi gestapovci izpustili nad žrtve nalašč za to trenirane pse, ki so naskočile nage žrtve in trgali kose mesa raz njih. Gestapovci so začeli udrihati po kričečih ženskah, goneč jih naprej proti vratom. Znotraj glavnega vhoda so bili

LOST ON HIS WALK... As bedtime approaches Matt Greer, 4, watches sleepily from his desk perch as Lt. Conrad Walter records his story at Bergen street station, Brooklyn. Matt went for a walk with another "guy" and was found wandering in the streets by police. Soon after the photograph was taken Matt's mother located him at the police station and took him home. The "guy" Matt started walking with ran off with his overshoes.

MIRACLE VILLAGE IN PATH OF ETNA LAVA... Erupting Mt. Etna and streams of lava rolling down its sides form an imposing backdrop for the little village of Passo Pisciaro directly in the path of the Sicily flaming lava. A number of new craters belching flaming lava appeared on volcanic Mt. Etna, but what the Sicilian peasants regard as a miracle, Passo Pisciaro and other hamlets at the foot of the volcano have not yet been engulfed by the river of lava.

prav do zadnjega trenutka dušo in moč, jasen razum in toplota ljubezni, a žival, ko ubije človeka, ostane poprejšnjemu samo zmagoslavna žival. In v tej predsmrtni človeški sili je temno mučeništvo, zmaga poginjočega človeka nad živo živaljo. In v teh najtežjih dnevih leta 1942, je vstala zora razuma nad živalsko ponorelostjo, dobro nad zlim, svetloba nad mrakom, moč progressa nad reakcijo in zmaga pravice nad krivico. Bila je to svetla zora nad potoki krvi in solza, uničevanja in trpljenja, zora, ki je vzhajala med obupnimi krikci poginjočih mater in otrok v predsmrtnem hropenju starcev in mladenk. Živali in njihovi filozofi so prerokovali padec Evrope, toda prelita kri pomorjenih žrtev ni pomenila krvavi zahod človeštva. Ljudje so ostali ljudje, oni niso sprejeli nacistične morale in njihovih zakonov, borili so se proti njim z vsemi silami in pripomočki, borili so se s svojo človeško smrtjo.

V dno duše pretresa človeka pripovedovanje o tem, kako so v treblinski klavnici živi mrtveci do zadnjega trenutka ohranjali, ne samo razum in človečnost, pač pa tudi dušo človeško. Pripovedovanja o materah, ki so skušale rešiti svoje otroke s tem, da so jih zakopavale v kupe starih cunj, so tako tragična, da si jih povprečni človek ne more niti predstavljati. Nihče ne ve in nihče ne bo nikdar zvedel za imena teh junaških mater! Priče so mi pripovedovale desetletnih deklicah, katere so otroško naivnostjo tolažile svoje matere, o dečku, kateri je jezo kričal pred vhom v plinsko celico nad gestapovci in obenem tolažil svojo mater: "Ne jokaj, mama... Rusi se bodo gotovo maščevali za nas!" Nihče nikdar ne bo zvedel za imena teh junaških otrok. Pripovedovali so nam o stotinah ljudi, kateri so se pogнали v boj proti oboroženim gestapovcem in padali zadeti od mnogih krogel na tla. Pripovedovali so nam o mlademu fantu, kateri je zasalil gestapovcu nož v srce in o tekem drugem, kateremu se je posrečilo, kljub strogemu nadzorstvu in obiskom, prinesiti ročno granato prav iz Varšave, katero je tukaj vrgel med gestapovce in jih mnogo ubil in ranil. Pripovedovali so nam o krvavi borbi, ki je divjala celo noč med nagimi žrtvami in gestapovci. Do samega jutra so pokali streli, eksplozije granat in drdranje strojníc. In ko je vzhajalo jutranje sonce, je našlo pokrito livoišče s trupli hrabrih borcev, poleg katerih je ležalo njihovo orožje—koli, noži, britve, ali pa puška, odzeta gestapovcu v boju. Nihče ne ve za imena teh nočnih junakov. Pripovedovali so nam o junaškem dekletu, katero je na "poti brez vrnitve", bliskoma iztrgalo iz rok gestapovca avtomatično puško in se poglano v boj proti številnim gestapovcem. Predno se je sama zgrudila smrtno zaleta, je ubila štiri, petemu pa zdrobila roko. Grozno je bilo mučenje in kazen, katero je moralo prestati to junaško dekle za svoje junaštvo. Nihče ne ve za njeno ime in nihče ga ne bo nikdar zvedel.

Je-li res tako? Hitlerjem je vzel tem ljudem prav vse, kar jim je bilo drago: dom, družino in življenje; hotel je zabrisati njihova imena v človeškem spominu. Toda prav vsi—matere, katere so skrivale svoje dojenčke med stare cunje, otroci, kateri so tolažili svoje starše, tisti, ki so se z golimi rokami borili proti oboroženim gestapovcem, ki so metali ročne granate in junaško dekle, ki so odšli v neskončno večnost—so nam za večno ohranili naše ime, katerega ni mogla poteptati v zemljo Hitlerjeva in Mussolinijeva sodrga, katere se tako rada ponasa s svojo "dvatisočletno kulturo". Na spomenik teh žrtev bo zgodovina zapisala samo

tri kratke besede: "Tukaj počiva človek!"

Prebivalci okoliških vasi so nam pravili, da je bilo žensko vpitje včasih tako strašno, da so od straha bežali v bližnje gozdove, da ne bi slišali v dno grca rezajočih krikov. Takšno kričanje se je po navadi kar na naglo prenehalo, a se je čez nekaj časa zopet obnovljalo. To se je vršilo po štirikrat do petkrat na dan. O tem čudnem ženskem kričanju sem vprašal enega izmed ujetih rabljev, kateri je rekel, da so ženske po navadi dvignile krik takrat, ko so izpustili nad nje trenirane pse. Videle so pred seboj neizogibno smrt. Strašno so jih pretepali in po vrhu so jih še grizli lačni psi... je dejal gestapovec.

Nenadno prenehanje krikov je nastajalo, ko so zaprli vrata plinskih celic in se je zopet ponavljalo takrat, ko so prignali novo skupino pred vrata plinskih celic.

Treblinska konvejnarna klavnica je bila organizirana po sistemu "line-work". Kakor vsako industrijsko podjetje ni zraslo kar čez noč, tako tudi treblinska klavnica v začetku ni bila takšna, kakor je bila proti koncu svojega obstoja. Rastla in razvijala se je počasi in stalno gradila nove oddelke in izboljšave. V samem začetku so obstojale samo tri plinske celice. Še predno so bile te prve tri celice dograjene, so nepričakovano prišli trije vlaki z namrt obsojenimi žrtvami. Komandant se je trenutno znašel v zadregi: kaj storiti z njimi? Plinske celice še niso bile gotove. Ali naj jih da postreliti? Dati postreliti nekaj tisočev ljudi, bi bilo preveč pokanja in ropotanja. Komandant je na vsak način hotel obdržati v tajnosti nalogo treblinske klavnice, zato je ukazal pobiti žrtve s koli in sekirami.

Prve tri plinske celice niso bile velike, merile so 5x5 metrov, t. j. vsaka 25 kvadratnih metrov prostornine. Višina celice je bila 1.90 cm; vsaka celica je imela dvoje vrat, skozi prva so naganjali žive žrtve, skozi druga pa vlačili zadušene žrtve ven. Toda prve tri plinske celice niso zadoščale ogromnim zahtevam iz Berlina, kateri je pošiljal trikrat toliko žrtev, kot jih je mogla sprejeti treblinska klavnica. Da zadosti ogromnim zahtevam, je komandant ukazal zgraditi nove in večje celice. Sedem sto jetnikov je bilo tri mesece zaposlenih pri gradnji novih celic. Ko je bila

LEPO UREJEN PROSTOR ZA PIKNIKE
NA EDDY ROAD, MED OAK RD.
IN ROUTE 91

V gozdu je novo plesišče, dobra voda, elektrika in vse, kar je treba za lep piknik, je v najlepšem redu.

GEO. KALIOPE FARM
IVANHOE 4490
POKLIČITE DOPOLDAN

ZELIM KUPITI HARMONIKE

3 ali 4-vrstne Mervarjeve ali Mikuševega novejšega izdelka. — Kdor jih ima naprodaj, naj sporoči na: **JOHN PILNY, 2618 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.**

Dve odrasli osebi

brez otrok želita dobiti v najem stanovanje s dvema ali tremi sobami. Naslov se naj pusti v uradu tega lista.

Green Beverage

256 E. 156 Street
med Greenwood in Corsica Ave.

IMAMO 25 RAZLIČNIH VRST PIVE KAKOR TUDI RAZLIČNA VINA IN LIKERJE

ANTON IN PAULINE JANŠA

Pripeljemo tudi na dom
POKLIČITE KE 2570

zgradba dovršena, je prišel iz Nemčije poseben strokovnjak s celotno brigado mehanikov, da instalirajo naprave in plinske cevi. Nove celice, 10 po številu, so bile postavljene simetrično po obeh straneh širokega hodnika. Tla v novih celicah so visela za 15 stopinj proti izhodnim vratom, kar je bilo zopet nekaj novega in je prihranjalo mnogo dela s tem, da so se trupa samavala ven na platformo, dokim so jih morali iz starih celic odnašati. Delavci na platformi so metali trupla v male vagončke ter jih odvažali v dolge in globoke jame, katere je dan in noč kopala velika parna lopata.

(Dalje prihodnjič)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Društveni koledar

29. marca, sobota. — Progressivne Slovenke krožek št. 2 — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

30. marca, nedelja. — Prireditel Mlad. pev. zbora SDD na Waterloo Rd. Pričetek ob 3:30 uri popoldne.

6. aprila, nedelja. — Koncert zbora "Slovan" v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Pričetek ob 3:30 popoldne.

6. aprila, nedelja. — Društvo Spartans št. 576 SNPJ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

11. aprila, petek. — Gophers Veterans Club — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

12. aprila, sobota. — Progressivne Slovenke — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

12. aprila, nedelja. — Veselica društva Brooklyn št. 135 SNPJ v Domu Zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

13. aprila, nedelja. — Glasbena Matica — koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

19. aprila, sobota. — Loška Dolina — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

20. aprila, nedelja. — Opereta pevskega zbora "Jadran" v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

25. aprila, petek. — Cavalier Club — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

26. aprila, sobota. — Društvo Marije Magdalene št. 162 KSKJ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. aprila, nedelja. — Društvo Majka Božja Bistrička št. 47 HBZ — proslava v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

2. maja, petek. — G. I. Buddies Club — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

3. maja, sobota. — Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

3. maja, sobota. — Večerja in ples v počast vojnim veteranom društva Napredek št. 132 ABZ v Slov. društvenem domu na Recher Ave.

4. maja, nedelja. — Croatian Cultural Club — koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

9. maja, petek. — Veterans of W. War No. 2 post 25 — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

10. maja, sobota. — Društvo Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

11. maja, nedelja. — Zbor Abrahama — koncert in ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

11. maja, nedelja. — Ženski odsek Doma zapadnih Slovencev na Denison Ave. priredi Materni dan ob 10-letnici obstoja.

16. maja, petek. — 23rd Ward Democratic Club — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

17. maja, sobota. — Društvo Geo. Washington št. 180 ABZ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

18. maja, nedelja. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

19. maja, petek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

20. maja, sobota. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

21. maja, nedelja. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

22. maja, ponedeljek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

23. maja, torek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

24. maja, sredo. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

25. maja, četrtek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

26. maja, petek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

27. maja, sobota. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

28. maja, nedelja. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

29. maja, ponedeljek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

30. maja, torek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

31. maja, sredo. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

1. junija, četrtek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

2. junija, petek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

3. junija, sobota. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

4. junija, nedelja. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

5. junija, ponedeljek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

6. junija, torek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

7. junija, sredo. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

8. junija, četrtek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

9. junija, petek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

10. junija, sobota. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

11. junija, nedelja. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

12. junija, ponedeljek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

13. junija, torek. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

14. junija, sredo. — Slovenska Dobrodelna Zveza — program

v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

24. maja, sobota. — Društvo Sv. Katarine št. 29 SZS — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

25. maja, nedelja. — SDZ Bowlers — prireditel v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

1. junija, nedelja. — Piknik društva "Soča" št. 26 SDZ na prostorih Doma zapadnih Slovencev na Denison Ave.

29. junija, nedelja. — Piknik pevskega društva "Zvon" na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:
JOHN RENKO
1016 E. 76th St.

Za collinoodsko in euclidsko okrožje:
JOHN STEBLAJ
17905 Grovewood Ave.
Kenmore 8034

Za newburško okrožje:
FRANK RENKO
11101 Revere Ave.
Diamond 8029

Po posebni znižani ceni — Oprema za tri sobe
DA SI PRIHRANITE DENAR. PRIMERJAJTE NAŠE GENE.
Smerda's Music & Furniture Appliances
5800 BROADWAY — MI 2525

ROGERS & ROBERTS
FLORISTS
14002 COIT ROAD — GL 8752
IMAMO CORSAGES — CVETJE V LONCIH IN
ŠOPKE ZA VSE PRILIKE IN SLUČAJE
Vljudna in točna postrežba. Dovažamo kamorkoli.

IZVRSTNA HRANA

STEAKS & CHOPS RIBE SPAGETI	RATHSKELLER NA RAZPOLAGO ZA PRIVATNE ZABAVE

OKUSNE SENDVICE SERVIRAMO VSAK GAS
PARKVIEW RESTAURANT
Odprto od 11.30 zj. do 12. zv.
7904 ST. CLAIR AVE. ENdicott 9722

Naznanilo!
SEDAJ IMAMO NA RAZPOLAGO
NOTE ZA KOMADE,
ki jih igra **FRANK YANKOVICH**
(za harmonike in klavir)

SHANTY POLKA
LET'S GO TO THE GREEN TOWN—valček
BEACH POLKA
HAPPY HOUR—valček **Vsake note**
CAFE POLKA **40c**
WALTZ MEDLEY

Imamo tudi 1. in 2. zvezek slovenskih valčkov in polk za harmonike—po \$1.25

TU SO NAJNOVEJSE PLOŠČE PO FRANKIE YANKOVICHU

Col. 12313—SHANTY POLKA
HAPPY HOUR—valček
Col. 12314—CAFE POLKA (Hey, Ba Ba Re Ba)
HURRAY SLOVENES
Col. 12321—JOLLY POLKA

CHEER UP, SWEETHEART—Waltz
Mi imamo popolno zalogo vseh Yankovichovih plošč. Naročila za tri ali več plošč pošljemo po pošti. Trgovina je odprta vsak večer do 9. ure razen ob sredah. Pri nas si tudi lahko nabavite radio aparate in druge električne predmete po zmernih cenah.

MELODY MART
12323 St. Clair Ave. Glenville 1158

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka
1146 East 61 Street
HE 2730

PREŽIHOV VORANC:

JAMNICA

ROMAN SOSEKSE

Spisan leta 1941. tik pred razpadom stare Jugoslavije

(Nadaljevanje)

"Ali je Dvornik tudi tukaj?" Rudaf je meril na posojilnice v Dobrih in v drugih soseskah.

"Ali misliš da mi je kaj, ako nas Dvornik sliši? V obraz bi mu povedal, kaj mislim!" se je zadržal Sečnjak. Dvornika ravno ni bilo v kuhinji.

"Mošteja, mošteja . . ." je zaklical Ložekar, ki je prvo metro že izpraznil in klical novo.

Njegov poskus, spraviti pogovor na kak drug tir, pa se je izjalovil. Razpoloženje zbranih kmetov je bilo vedno resnejše, čeprav so vneto praznili grče in steklenice. Veselje, ki je do nelo iz velike sobe, jim je iz vedno večje daljave šumelo na ušesa.

Mladi Munk je z odsotnim glasom zazelhal:

"Križa je križa . . ."

Izgovorjena beseda je zatemnila za hip vse obraze. Vsak je sam zase strmel predse, boječ se pogledati sosedu v oči. Slišali so se le posamezni prijemi posoda in grgranje grl.

"Križa . . . Kdo pa je kriv tega?" je vprašal Bunk.

"Mi je nismo krivi . . ." je odgovoril Sečnjak.

"Mi tudi ne . . ." je zavpil skozi kuhinjska vrata Kovsov Tinej, ki je slišal, da v kuhinji politizirajo, in je prišel bliže.

"Kdo pa je potem kriv . . .?"

Omizje se je spogledalo, kakor da bi v svoji sredi iskali krivca. Navzlic temu, da je večina oči sršela zdaj v Munka, zdaj v Stražnika in župana, se omizje vendar ni moglo zadovoljiti in pomiriti. Pravega krivca niso mogli najti. Sečnjak si je popravil močeno brke in pogledal okrog sebe:

"Če bi danes Jamnico do golega slekli, bi šele videli resnico. Kaj je ostalo od prejšnje, nekdanje Jamnice . . . ? Pri nas je vsega skupaj blizu sto posestnikov, ako prištejemo še bajte. In lahko bi na mojih desetih prstih sešteli tiste, ki jim dobro gre, tiste, ki danes nikjer ne visijo. Ako ne visijo na davkariji, visijo pri trgovcu ali pa še drugje. Vprašam vas, koliko pa je dandanes kmetov, ki so čisti . . . ?"

Sečnjak je govoril trdo in razločno, vendar se mu je poznalo, da je danes že nekje pil, nemara doma.

Rudaf mu je takoj pritril:

"Da, laže prestejemo tiste, ki so čisti, kakor pa tiste, ki niso . . ."

"O tem še govora ni!" je vzkliknil Obad.

"Prestejmo jih, prestejmo," je z glasom, polnim zadoščenja, rekel Bunk in takoj začel naštevati: "Tukaj med nami so čisti le Munk, Stražnik . . ."

"In Pernjak . . ." je hitro posegel vmes Obad.

" . . . in Pernjak, da. Zdjaj pa drugi. Na Drajni razen Pernjaka in Sečnjaka ni nihče čist. Na Hojah je Mudof, ki se še drži, potem Zabev, morda Tumpč, v Sončnem kraju menda ni nobenega, v Jamnici je Lukač, a za koga drugega bi ne dal roke v ogenj. Tudi Dvornik visi, čeprav ima veleposestvo. Ni le Bunk zadolžen, o ne . . ."

"Tudi jaz nisem sam, jaz tudi ne, jaz tudi ne . . ." mu je odgovorilo nekaj drznih glasov.

"Mošteja, mošteja . . ." je spet zavpil Ložekar pomirjevalno, toda njegov glas kakor bi bil ulil bencina na ogenj.

"Zdjaj se pa pobaramo, zakaj, kako . . . ? Jaz sem o tej stvari že veliko premišljal. Ali ne živimo, kakor smo včasih ži-

veli, ali ne garamo, kakor smo včasih garali, ali ne hodimo v cerkev, kakor smo včasih hodili, ali ne molimo istega boga, katerega smo včasih molili, ali ne klečamo, kakor smo včasih klečali . . . ? Pa vse nič ne zaleže. Zakaj . . . ? Na to vprašanje hočem imeti odgovor!"

Sečnjak se je silno razvnel. In kakor da bi res pričakoval odgovora, je gledal zdaj v enega, zdaj v drugega.

"Kdo pa ti bo dal . . ."

Rudaf se je zadržno zasmel. Sečnjak pa je nadaljeval: "Zato pa pravim: delamo in živimo kakor prej, a blagoslova, tega ni nobenega. Kam gre vse to, kam gre naš trud? Kje je tisti, ki vse to požre . . . ? Nekdo, ki tiči nekje v neznanoosti, sreblje in liže naš znoj, a mi ga ne vidimo, ne vemo, kdo je ta odurna pošast in kje tiči . . . ?"

Kmečke oči so se znova spogledale; zdelo se je, da se v njih krešejo pomenljive iskre tihega, neznanega spoznavanja. Toda to so bili le trenutni bliski, ki so takoj ugasili, kakor da bi pred neznanim sovražnikom njihove pesti bile brez vsake moči. Zato so se glave takoj spet sklonile in vsa kuhinja se je stisnila v mučen mol, poln nekega neznanega strahu. Bilo je, ko da bi se pošast, o kateri so govorili, priplazila k Pernjakovi hiši in pogledala skozi temna okna s svojimi nedosegljivimi, poželjivimi očmi . . . Iz veže se je k vratom nagnetlo veliko ljudji, ki jih je pritegnil razgovor v kuhinji.

"To je politika . . ." je šele čez nekaj časa rekel Stražnik. Toda takoj so ga vsi nahrulili: "Seveda je, to politika! Kaj pa na svetu dandanes ni politika? Tudi križa je politika. Gotovo je ni Moškoplet privlekel na ta svet . . ."

Ko je spet nastal mir, je Sečnjak nadaljeval s prejšnjim glasom:

"Zato mi je pa vsega tega že dovolj . . . Veste, kaj sem naredil neki dan? Ne veste. Odeš sem k župniku Vireju in sem mu rekel: Gospod župnik, prišel sem vam povedat, da ničesar več ne verjamem, nobeni stranki, nobeni politiki. Edino, v kar še verujem, je bog . . ."

Sečnjakove besede so legly na navzoče kakor velikanska utež; kdor je poznal tega moža, se je moral zamisliti nad njimi. Sečnjak je bil brat starega Munka,

V blag spomin

prve obletnice odkar je naju zapustil naša nadvse dragi soprog in oče

FRANK MOČNIK

ki je svoje mile oči za vedno zatisnil dne 22. marca 1946.

Neverjetno se nama zdi, da eno leto že minulo je, odkar Tebe med nama ni. V spomini ohranili Te bova do konca najinih dni. Ti pa, dragi soprog in oče, rešen si vsega zemeljskega trpljenja in boleznij. Počivaj mirno—lahka naj Ti bo ameriška gruda!

Žalujoči ostali:

LOUISE, soproga
SYLVIA, hčerka

Cleveland, O., 24. marca 1947.

bivši dolgoletni cerkveni ključar in občinski odbornik.

"In ti si to rekel župniku?" je skoraj neverjetno dejal stari Pernjak.

"Jaz, jaz . . . !" Pernjak je zmajal z glavo in zapustil družbo. Tudi Ložekarju je postalo nekam tesno, zato je poklical Munkinjo:

"Možjaka, pa še midva zaplesiva polko."

V sobi je vabilo k novemu plesu. Ko sta se Ložekar in Možjaka naposled preinila v sobo, nista od samega gostega zraka ničesar razločila. Ob stenah, na katerih je bilo komaj mogoče spoznati nekaj svetlih podob, se je tiščala glava pri glavi, središče sobe pa se je sukalo. Plesalo je morda kakih dvajset parov, a podoba je bila, ko ra je teh dvajset parov sprijetih v eno samo gmo, v eno samo telo, ki se topotajoče vrti okrog samega sebe. Štirideset motnih, razgretih obrazov je bilo podobnih enemu samemu velikemu obrazu. V kuhinji so govorili ljudje o vsakdanjih skrbih, v tej motni zmesi pa so ljudje za nekaj minut pozabljali to, kar jih je izven tega kroga mučilo in grizlo. Tudi Ložekar in Munkinja sta se stisnila vanj in se mu prepustila. Godba je pela zamolklo in enakomerno. Naenkrat je mehač izpustil iz sebe prešeren glas in zatopotal z nog:

"Hej-ra-sa . . . !"

In vsa vrteča se gmo je zatopotala z nogami in ponovila: "Hej-rasa . . . 2"

To se je ponovilo vsaki dve minuti. Mehačev prečerni poziv je bil vedno krepkejši, tudi vedno čustvenejši in središče sobe m uje vsakokrat verno odgovarjalo. V sobo so rinili novi pari, kakor da bi iskali kraja, kjer človek najde pozabljenje in omamljenost, in se slepo spuščali v motni vrtinec, kakor da bi zanje ne bilo sreče, kjer je svetlo in jasno, ampak le v motni sanjavi. Kmalu sta se v gmo sukala tudi Obad in Bunkinja.

"Hej-rasa . . ." je spet zaklical mehač.

Prešerni odgovor plesalcev pa

je preglasilo razburljivo vpitje, ki je tedaj planilo iz veže v sobo. Topot sukajočega se središča sobe se je na mah ustavil, čemur je godba le mimogrede prisluhnila; gnana od napetih gosli je takoj spet godla dalje. Iz veže se je zdaj razločilo vpitje dveh ženskih grl:

"Ti si mi ga vzela . . . !"

"Ti mi ga hočeš oteti . . . !"

Vse se je obrnilo proti veži. Tudi tisti, ki prizora niso videli, so vedeli, da sta si skočili v lase mežnarica Treza in Kupljenova hči Roza. Vsa Jamnica je vedela, da se zaradi Apatovega Zepa že leta in leta ne moreta. Zep je namreč imel dve ljubici. Ko je že vsa Jamnica bila prepričana, da bo Zep naposled le vzela Trezo, se je zvedelo, da hodi tudi za Kupljenovo Rozo. Temu se nihče ni čudil, ker je bila Roza lepo dekle in vrhu tega še edinka precej premožnega kmeta, kateremu nihče ni prekoval dolgega življenja. Apatu se vlekle gotovo tudi Kupljenove debele smreke. Čez nekaj časa je Kupljenova Roza dobila otroka in Jamnica je mislila, da bo Zep zdaj vzela Rozo, toda Zep ni vzel niti ene niti druge, ampak je imel obe, Trezo in Rozo. Jamnica je imela svojo zabavo. Ženski se nista mogli živiti videti in sta se že večkrat javno sporekli.

Na Pernjakovem plesu sta si spet skočili v lase. Obe sta prišli nadzorovat Zepa, ki pa se je kot godec zatekel k svojim goslim in se ves čas ni umaknil iz za peč. Treza, ki s se je leta čakanja na ženina sicer že poznala, dasiravno je bila še vedno lepa in se je v marsičem celokosala z mlajšo Rozo, je zastavila vežna vrata, kakor da bi hotela končno obračunati s svojo tekmovalko. Njene oči so gorele od srditega ognja. Roza je po porodu sicer izgubila nekoliko svoje lepote, ali bila je še vedno dekleška in lepa. Ker je bila mati Zepovega otroka, se se je zavedala večje pravice do fanta in jo je vztrajno branila. Bilo je pričakovati spopada, vendar niti najbliže stojčim ni prišlo na misel, a bi se vmešali.

"Ti ga ne boš nikoli dobila," je kričala Treza.

"Ti tudi ne," je vpila Roza.

"Ti si mislila, da ga boš uje-la z otrokom!"

"Ti ga z otrokom ne moreš dobiti, ker si za nič!"

"Kaj . . . ? Celo leto si se mu nastavljala, da si ga omamila."

"Kdo se mu je nastavljal?"

"Ti . . . otrok je pa bog ve čigav . . ."

(Dalje prihodnjič)

Zemljišča

4712 VIVIAN AVE., od E. 49 St. za 3 družine: 4-4-3 sobe; 3 kopalnice; posamezne kleti in gorkota; garaža. Nizki davki. Cena \$6,000. B. KOCIECKI, DI 0398.

HIŠA ZA 2 DRUŽINI SE PRODA

4 sobe spodaj, 4 zgoraj in 2 spalni sobi in univallina na 3. nadstropju. Vsaka soba ima spravo za obleko; avtomatska parna gorkota. Vse z barvo dekorirano. Garaža za 2 avta. Nič popravila. Blizu transportacije. Vprašajte lastnika vsak čas popoldne ali zvečer na 709 E. 155 St., zgoraj. Cena zmerna.

Posluga

VSakovrstna cementna DELA podstavki in varnost proti vodi. GL 4847 ali IV 7263.

Takojšnja posluga na vseh izdelkih radio aparatov—za popolno in ekspertno popravilo, ne zaupajte sreči, pokličite eksperta.—LI 3168.

JOHN'S SLAG za dovoze, \$2.25 tona, 6 tonov ali več. Dopoljemo na vzhod ali zapad ter ga razstremo. Cinder, load 9 jardov, \$1.25 jarda. Pesek—kamenje.—MI 6908.

Za splošna kontraktorska dela pokličite ED. BANVILLE. Sedaj se dobi na razpolago material za vsa popravila na domovih, DI 9341.

Kuhinjski in drugi kabineti, narejeni po naročilu v naši moderni izdelovalnici. Kizote opremlimo z cedrovino. Točna in zadovoljiva postrežba.—BR 6979—BR 5323.

DIXIE BEDDING CO. Dajte vaše stare modroce prenoviti. Bodo zgledali kot novi in si prihranite.—HE 1198.

Specialisti za nove strehe na domovih. Prvovrstni material za nove strehe je sedaj na razpolago. Za takojšnjo postrežbo in ekspertno delo, pokličite MR. O'ROURKE.—Izognite se pomladanskega navela, poslužite se zmernih cen. Na odplačila.—MA 5590.

Bridge Decorating Co. Papiramo, umivamo stene, barvamo in odstranimo papir ali ga čistimo. Ekspertno delo MR. SLUSNI AT 4391

POPRAVIMO PRALNE STROJE, ČISTILCE ZA PREPROGE, RADIO APARATE, ELEKTRICNE LIKALNIKE, ITD. Vse delo je jamčeno in po zmerni ceni. LI 8992

NEW YORK LOUNGE MODEL SUIT 39.75 in več Ukrojen po meri SAMMY BUTERA, INC. Prospect 4th Bldg., 2077 E. 4 St. SU 4244

AUGUST KOLLANDER v Slov. Nar. Domu, 6419 St. Clair Ave.

POŠILJA DENAR v Jugoslavijo, Trst, Gorico, Avstrijo, Italijo in druge kraje; vsaka pošiljava je jamčena;

PRODAJA ZABOJE za pošiljanje hrane in obleke v staro domovino in sprejema tudi zaboj za odpošiljanje v stari kraj.

Pri Kollanderju boste vedno dobro postreženi.

Dela za moške

Moški za tovarniško produkcijsko delo: stalno delo, plača od ure. Robinson Tube Fabricating Co., 1125 Rockwell Ave.—Mr. Cada, MA 1454.

MILLWRIGHT z nekoliko znanjem varenja; stavbinski delavci; visoka plača od ure in nadurno delo. THE SMITH POWER TRANSMISSION CO., 1545 E. 23 St.

DELA VCI za delo na tapetiranju; visoka plača od komada; 40-44 ur tedensko. KROEHLER MFG., 4020 E. 116 St., MI 8730.

TEŽAKI—neizkušeni; 30 do 45 let stari. Visoka plača od ure. KEMET LABORATORIES 11901 Madison

LESNI DELAVCI. Izurjeni pri delu okrog vrat; unijska plača. BIG FOUR LUMBER CO. 7555 Bessemer Ave.

Punch Press operatorji IN TOVARNISKI DELAVCI 1. in 2. šift; plača od ure MORRISON PRODUCTS INC. 16816 Waterloo Rd.

TEŽAKI—Prekladalci tovara Visoka plača od ure Upošljevalni urad odprto dnevno od ponedeljka do petka od 8. zj. do 4.30 pop.

WHITE MOTOR CO. 842 East 79th St.

HANDYMAN za stavbinsko delo Plača od ure in nadurno delo. Atlas Car & Mfg. Co. 1120 IVANHOE RD.

TOVARNISKE DELAVCE SPREJMEMO MATERIAL HANDLERS 40 ur na teden — Stalno delo Plača na uro — Dnevni šift

BISHOP & BABCOCK MFG. CO. 1285 E. 49 St.

ZA PREKLADANJE TOVORA Nickel Plate tovarno skladišče E. 9th St. in Broadway Plača 93½c na uro Čas in pol za nad 8 ur Zglasite se pri Mr. George J. Wulff

Nickel Plate R.R. Co. E. 9th & Broadway

SPLOŠNI TOVARNISKI DELAVCI PRODUKCIJSKI DELAVCI Conveyor pomagati—Assembly delo Visoka plača od ure Zglasite se na Employment Office FISHER BODY CO. E. 140 St. in Coit Rd.

Strojni assemblerji Strojni operatorji Splošni tovarniški delavci VISOKA PLAČA OD URE 1. in 2. šift MOTCH & MERRY-WEATHER CO. 880 East 70th St.

POLISHERS BUFFERS za plumberske predmete Dobra plača od komada 50 ur tedensko REPUBLIC BRASS CO. 1623 EAST 45th ST. severno od Payne Ave.

Posluga Kleti prenovimo, izkopamo, zgradimo pod starimi domovi, naredimo stopnjice, stene, zamašimo luknje v kleti, da je varno proti podganam, zgradimo garaže in vsakovrstno delo iz opeke. Prvovrstno delo.—FL 8389.

PLAYER PIANO je naprodaj. V izvrstnem stanju. (KIMBALL) Vpraša se na 7219 HECKER AVE.

Dela za ženske

Klerkinja-tipkarica. — Dictaphone operatorica—comptometer operatorica. Tedenska plača. 40 ur tedensko; počitnice. Townmotor Corp., 1226 E. 152nd St., GL 0900.

KLERKINJA ZA ČISTILNICO OBLEK. Tedenska plača. — Mervar's, 5372 St. Clair Ave.

Junior stenografka, stalno delo; 40 ur tedensko; tedenska plača. — Canfield Oil Co., 3216 E. 55 St.

Salvation Army kampanja, 4 mesece; potrebuje 1 stenografko in 2 tipkarice. Plača od ure. Pokličite Mr. Johnson, SU 9747.

Operatorice v lepotični stroki. Prihodka od službe ali lastnega biznesa; plača in provizija.—BR 1313.

DOBRA TIPKARICA. ki se želi naučiti dictaphone; izvrstne instrukcije, primerna plača ko se učite, dobra plača in stalno delo, ko se izučite. 40 ur tedensko; na zapadni strani. Priročna transportacija. Pokličite Mr. Lynch ME 2211

STENOGRAFIKA 5½ DNI TEDENSKO DOBRA PLAČA IN BODOČNOST PREDNOST IMA STANOVALKE V BROOKLYN ALI PARMA FL 8600

ženska ali dekle za pomagati pri hišnem delu in oskrbo otrok, ali pa gospodinja za popolno odgovornost. Če želite lahko tu ostanete. FA 7433

Hišna opravila. med 25 in 50 letom starosti; navadna kuha; mora imeti rada otroke; dobro plača, prijeten dom ob jezeru na zapadni strani. ED 1573.

SNAŽILKE—6 do 2.30 dnevno; od 6. do 10. ob sobotah. Plača od ure. — WESTERN RESERVE UNIVERSITY, 11105 Euclid Ave., CE 8780.

PANTRY GIRL — 18 do 20 let stara; razne ure, 6 dni v tednu, menjajoče se za nedeljsko delo. — WESTERN RESERVE UNIVERSITY, 11105 Euclid Ave., CE 8780.

ZAVIJALKE—dobra plača od ure. THE UP-TO-DATE LAUNDRY CO., 2328 E. 20 St.

SIVILJE izurjene na zavesah, draperij; tedenska plača. Stalno delo. Decorator's Workroom, CH 6198.

Billing klerkinja z nekoliko znanjem dela na Burroughs calculator. Plača od ure; 5½ dni tedensko; avditor. — PR 2323.

Gospodinja za splošna dela; 30 do 55 let stara; mirno življenje; lastna soba in kopalnica. Prednost ima vdova brez odvisnih. Mora imeti priporočila. WE 8808.

HIŠNA DELA. splošna, in za oskrbo otrok; da ostane preko noči. Lepa soba v novemu domu; dobra plača. — DA 5939.

STROJEPISKA - KLERKINJA — downtown urad; 40 ur tedensko; dobra plača. — CH 6252.

COMPTOMETER OPERATORICA IZURJENA ZA PAYROLL Tedenska plača Fairmount Tool & Forging Company 10611 QUINCY AVE., GA 4312 MR. STARNER

POMOČNICE ZA URADNIŠKI LUNČ ROOM

Delajte v čistem, prijetnem ozračju.

Morate biti večji angleščine. Samo čedne, snažne in večje žene v starosti 20 do 39 let se naj prigrasijo.

DOBRA PLAČA Dobi se obele in uniforme.

Zglasite se pri THE OHIO BELL TELEPHONE CO. Soba 901 700 Prospect Ave.